

Artikelarkiv Arvesølv 2003

Fiskeriet fra Munkebo i 1920'erne og 30'erne

af Ole Nederland

En efterårsdag 1987 havde Thorkild Clausen, Lindøalleen 143, 71 år, inviteret undertegnede til at høre på en beretning om fiskeriet fra Munkebo, som han selv havde været med til det fra Lindø, mens han var barn og ungt menneske.

Thorkild blev fra 1956 værftsarbejder i Odense og var også med ved etableringen af Lindøværftet. Før den tid havde han været fisker som sin far og bedstefar og levet hele sit liv i Munkebo. Ved samtalen i hans hjem blev det hurtigt klart, hvor vigtigt det var for ham at få fortalt det stykke kulturhistorie, han selv engang var en del af. Det efterfølgende er en ordret gengivelse, men kan desværre kun til en vis grad tilgodese det uforfalskede Munkebo-fynske, Thorkild talte.

Jeg har været med siden jeg var 11-12 år, og det vil sige siden 1927-28 og frem til cirka 1933, da fiskeriet stadig foregik fra ålekvaser som var sejlbåde.

Det begyndte mandag formiddag. Da begyndte de at komme dryssende fra Munkebo med alle deres kurve og pakkenelliker. De havde altid en spånkurv med, og jeg kan huske de her store franskbrød, der lå oven i kurven der, og så under det der var der jo så et rugbrød. Der var spegepølse, et pund margarine, et halvt pund kaffe, et stykke røget flæsk, der var også et par æg, det var der da. Så var der mel og løg, det skulle vi også bruge, og det med æg og peber og sådan noget, det havde de som regel nede i skibet; det var kun en gang imellem det blev skiftet ud – når det var sluppet op.

Men så ellers så begyndte de at drysse hele formiddagen over til Lindø der, og der var nogle af dem der, de havde barket vod om lørdagen, og der var noget at reparere der også, og de diskuterede voddet der, om det skulle laves om, eller det var godt nok. Der var masser at diskutere. Hele striben fra Lindøalleen, eller Strandgyden, som vi siger, de var fiskere, og de havde selvfølgelig spist til middag, inden de tog derover. De var så kommet derover i løbet af eftermiddagen og fortalte røverhistorier og diskuterede, og hvad de nu gjorde.

Fiskere på Lindø 1941. Fra venstre Storm Hansen, Hans Nielsen, Thorkild Clausen, Martin Eriksen og Bent Sørensen (Erna Eriksens nevø).

Så når klokken var hen ad 5, så skulle de ind i et af fiskerhusene derover og fylde deres vandankre, og nogle havde dunke – det var sådan lidt forskelligt. Og når det var sket, så pakkede de det hele i deres små pramme der, og så

roede de ud til deres kvaser og sådan – og pakkede alle deres grejer ud. Provianten blev pakket ud, og det hele lagt på plads, og så lavede de dem en kop kaffe, og en halv time før at solen gik ned – sådan cirka en halv time – så satte de sejl, og så sejlede de – og fordelte sig over hele fjorden.

Min far han sejlede op ad "Skåne", og de andre sejlede andre steder hen i fjorden. Alle steder havde deres særlige navne. Nogle sejlede ned til Kertemindegrunden der. Og ellers lå de og trak med voddet der og blev ved, lige til solen stod op, simpelthen, og når solen stod op, så blev der ankret, og de ankrede altid i læ af en grund eller en ø, eller hvor de kunne ligge i læ i fred og ro, lige så stille og roligt, og så blev voddet hængt op, linerne skudt og skibet gjort rent, og så drak de morgenkaffe. Og så blev voddet igen ført halvt ned. Så gik de til køjs der.

Så sov de til kl. 12, sådan cirka, og så var der kaffe igen – selvfølgelig – og så diskuterede de igen og sådan. Der er altid noget at reparere på et vod, det er der altid – det bliver slæbt hen over bunden den ene gang efter den anden; der er altid noget, der skal laves. Og når det var i juni-juli måned og det var sommervej, så fiskede de en 2-3 timer der om eftermiddagen også, og så ankrede de igen hen på eftermiddagen – også i flok – og så skulle de ellers have varm mad. Det fik de hver dag, og det er aldrig svipset, det kan jeg huske – for jeg kom jo også med senere hen, men de første år var jeg selvfølgelig ikke med der.

To fiskerbåde ved broen overfor Munkebo kro. I forgrunden udmundingen af en bådås. Foto : Lars Rastrup o. 1925

Men de fik varm mad hver dag, og det var ålekvabber hver dag. Den ene kogte kartofler, og den anden han kogte kvabberne – det var altid kogte kvabber, og hver kvabbe blev skåret i cirka fire stykker, og så blev der taget kvabber ligesom vi var fire eller seks til, det er klart. Gryden blev fyldt op med kvabbestumper, og så blev den altså lige kommet ud over siden, så der kunne komme saltvand – altså fjordvand – i. Så blev den sat over primussen. Når kvab-

berne var kogt, så skulle der laves sovs. Vi fik altid brun sovs til. Det her røgede flæsk, det blev skåret i terninger og blev stegt i gryden, ikke sandt, og så kom der løg i, og de der løg, de blev også brunet. Så, selvfølgelig, kom der mel i, og melet der, det blev brunet rigtig godt. Så blev der spædet op med vandet der, som kvabberne var kogt i, og så kom der en spiseskefuld eddike i – i sovsen der – så kom kvabben i til allersidst. Og når det var sommer, så sad vi altså oppe på dækket der i frisk luft og spiste det der. Og så da vi var færdige med at spise der, så fik vi så vandkedlen der; den var jo fyldt op med vand, inden vi startede, og så fik vi noget af den der på omgang, selvfølgelig – vi drak af kedlen alle sammen.

Så blev der så vasket op. Selvfølgelig var det de gamle selv, der vaskede op der, men da jeg kom med, så var det altså mig, der skulle vaske op, det er da klart, men ... Og så ellers dengang ... så tog de lige en halv time på øjet også, og når så klokken igen var en halv time før solnedgang, så var de på tæerne. Planen blev passet 100%.

De lå overalt i fjorden. Men de gik altid sammen 2-3-4- stykker. Og når de ankrede, så -hvad skal vi sige - lå de 10-15 meter fra hinanden. Og når de så vågnede, efter at de havde sovet der om formiddagen, så halede de kvaserne sammen, sådan at de lå side om side, og så satte de sig til at få kaffe der – og sad og diskuterede der om, hvad der var sket i løbet af natten, og hvor de havde trukket, og hvad der havde været i det træk og det træk og så videre og så videre. Det kunne de nemt få en time til at gå med. Men så ellers, som jeg sagde der, om sommeren, så tog de et par timer eller tre om eftermiddagen også med at fiske, det gjorde de. Og sådan gik hele ugen.

Og så lørdag formiddag, da kom åleopkøberen. Dengang havde de deres egen åleeksportforening. Opkøberne havde hjemme oppe i Stige; de havde sådan en kvase, og de kom med den hver lørdag formiddag og købte ålene op, og det foregik jo ovre ved Lindø. Der kom kvasen og ankrede der, og så kom de sejlene fra hele fjorden, og så gik de op på siden af den og solgte deres ål. Og når klokken så var hen ad 12, så blev skibene fortøjet derovre ved deres pæle, og så tog de hjem

Og så var det søndag.

Munkebokvase efter endt fisketur. Personen menes at være Thorkild Clausen og tiden o. 1930